

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Вищого навчального закладу Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»

18 квітня 2019 року № 88-Н

Форма № П-2.03.

Кафедра правознавства

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

«Судова експертиза»

з підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

Галузь знань	081 «Право»
--------------	-------------

Спеціальність	081 «Право»
---------------	-------------

Освітня програма	Право
------------------	-------

Розробник (-и)/укладачі програми:

Білокінь Р.М. – д. ю. н., доцент кафедри правознавства Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

Рецензенти програми:

Програму навчальної дисципліни «Судова експертиза» обговорено і схвалено на засіданні кафедри правознавства,
протокол засідання кафедри правознавства від 29 серпня 2022 р., № 1.

Завідувач (начальник) кафедри правознавства
д. ю. н., професор

_____ Галина ЛАВРИК

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми «Право»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 081 Право

д. ю. н., професор

_____ Галина ЛАВРИК

Анотація навчальної дисципліни

Судова експертиза традиційно використовується в кримінальному судочинстві, впроваджується в інші галузі права – цивільний, господарський, адміністративний, арбітражний процеси, нотаріальну практику тощо, що дає можливість отримувати нові докази і підвищувати якість вирішення найрізноманітніших юридичних справ.

Методологічні основи судово-експертної діяльності є специфічними, що потребує спеціальної підготовки майбутніх фахівців-юристів.

Програма визначає нормативний зміст навчання, встановлює обсяг і рівень засвоєння знань за видами навчальних занять та самостійної роботи, враховує нові наукові розробки в галузі судової експертології та пов'язує їх із практичними рекомендаціями. Вона укладена на основі аналізу багаторічного досвіду функціонування інституту судових експертиз та викладання цієї дисципліни в ВНЗ України. У програмі також враховано сучасний стан та тенденції розвитку вузівської педагогіки, покликаної забезпечити підготовку висококваліфікованих, ерудованих фахівців, здатних протистояти злочинним проявам.

В складному провадженні розкриття і розслідування злочинів, захисту прав і свобод людини та справедливого судочинства все більш важливе значення набувають експертні дослідження. Зростаюче значення експертизи в доказуванні обумовлюється як тим, що вона часто є однією з найбільш ефективних засобів здобуття достовірних доказів, який застосовується для встановлення важливих обставин справи в ситуації недостатньої інформованості слідчого щодо обставин предмету доказування, та є інформаційно насиченим джерелом добротної доказової інформації, так і тим, що науково-технічний прогрес відкриває нові доказові можливості експертних досліджень, а сама експертиза стає динамічно розвиваючим і все більш досконалим правовим інститутом встановлення істини.

Слідчим, детективам, прокурорам потрібно мати здатності на високо-професійному рівні самостійно відтворювати та поглиблювати свої знання, використовувати сучасні надбання експертології для розв'язання нестандартних завдань та проблемних ситуацій, шукати нові знання та розв'язувати складні задачі інноваційного характеру у професійної діяльності.

Згідно з навчальним планом на викладання дисципліни «Судова експертиза» відведено 90 академічних годин, до яких входить: читання лекцій, проведення семінарських та практичних занять, а також самостійна робота.

Контроль та оцінка знань по дисципліні здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Для перевірки знань планом передбачено один модуль-контроль. Система контролю передбачає перевірку знань за питаннями з вивчених тем, тестування.

Консультації з запитань, що виникають під час підготовки до занять та виконання практичних і навчально-дослідницьких завдань надаються викладачами кафедри.

Abstract of the academic discipline

Forensic expertise is traditionally used in criminal proceedings, it is implemented in other areas of law - civil, economic, administrative, arbitration processes, notarial practice, etc., which makes it possible to obtain new evidence and improve the quality of solving a wide variety of legal cases.

Methodological foundations of judicial expert activity are specific, which requires special training of future legal experts.

The program determines the normative content of training, establishes the scope and level of knowledge acquisition by types of training classes and independent work, takes into account new scientific developments in the field of forensic expertise and connects them with practical recommendations. It is concluded on the basis of the analysis of many years of experience in the functioning of the Institute of Forensic Examinations and the teaching of this discipline in the universities of Ukraine.

The program also takes into account the current state and trends in the development of university pedagogy, designed to ensure the training of highly qualified, erudite specialists capable of resisting criminal manifestations.

In the complex process of uncovering and investigating crimes, protecting human rights and freedoms, and fair trial, expert research is gaining more and more importance. The growing importance of expertise in evidence is determined both by the fact that it is often one of the most effective means of obtaining reliable evidence, which is used to establish important circumstances of the case in a situation where the investigator is insufficiently informed about the circumstances of the subject of evidence, and is an information-rich source of quality evidentiary information, as well as the fact that scientific and technical progress opens up new evidentiary possibilities of expert research, and expertise itself becomes a dynamically developing and increasingly perfect legal institution for establishing the truth.

Investigators, detectives, and prosecutors need to have the ability to independently reproduce and deepen their knowledge at a highly professional level, to use modern assets of expertise to solve non-standard tasks and problematic situations, to search for new knowledge and to solve complex tasks of an innovative nature in professional activity.

According to the curriculum, 90 academic hours are allocated to the teaching of the discipline "Forensic examination", which includes: lectures, conducting seminars and practical classes, as well as independent work.

Control and assessment of knowledge in the discipline is carried out according to the modular rating system. To test knowledge, the plan includes one control module. The control system provides for checking knowledge on questions on studied topics, testing.

Consultations on questions that arise during preparation for classes and the implementation of practical and educational and research tasks are provided by the teachers of the department.

Zusammenfassung der akademischen Disziplin

Forensisches Fachwissen wird traditionell in Strafverfahren eingesetzt, es wird in anderen Rechtsbereichen eingesetzt - Zivil-, Wirtschafts-, Verwaltungs-, Schiedsverfahren, Notariatspraxis usw., was es ermöglicht, neue Beweise zu erhalten und die Qualität der Lösung einer Vielzahl zu verbessern von Rechtsfällen.

Die methodischen Grundlagen der juristischen Sachverständigentätigkeit sind spezifisch, was eine besondere Ausbildung der angehenden Juristen erfordert.

Das Programm bestimmt die normativen Inhalte der Ausbildung, legt Umfang und Niveau des Wissenserwerbs durch Ausbildungsformen und selbstständiges Arbeiten fest, berücksichtigt neue wissenschaftliche Entwicklungen auf dem Gebiet der forensischen Expertise und verbindet diese mit praktischen Empfehlungen. Es wird auf der Grundlage der Analyse langjähriger Erfahrungen in der Arbeit des Instituts für forensische Untersuchungen und der Lehre dieser Disziplin an den Universitäten der Ukraine abgeschlossen. Das Programm berücksichtigt auch den aktuellen Stand und die Trends in der Entwicklung der Hochschulpädagogik, die darauf abzielt, die Ausbildung hochqualifizierter, gelehrter Spezialisten zu gewährleisten, die kriminellen Manifestationen widerstehen können.

Im komplexen Prozess der Aufdeckung und Aufklärung von Verbrechen, des Schutzes von Menschenrechten und Freiheiten sowie fairer Gerichtsverfahren gewinnt Expertenforschung immer mehr an Bedeutung. Die wachsende Bedeutung von Beweisgutachten wird zum einen dadurch bestimmt, dass sie oft eines der effektivsten Mittel zur Erlangung zuverlässiger Beweise ist, die zur Feststellung wichtiger Umstände des Falles in einer Situation dienen, in der der Ermittler nicht ausreichend über die Umstände informiert ist des Beweisgegenstandes und ist eine informationsreiche Quelle hochwertiger Beweisinformationen, sowie die Tatsache, dass der wissenschaftliche und technische Fortschritt neue Beweismöglichkeiten der Expertenforschung eröffnet und die Expertise selbst zu einer sich dynamisch entwickelnden und immer perfekter werdenden Rechtsinstitution wird die Wahrheit feststellen.

Ermittler, Detektive und Staatsanwälte müssen in der Lage sein, ihr Wissen auf hochprofessionellem Niveau selbstständig zu reproduzieren und zu vertiefen, modernes Know-how zur Lösung von Sonderaufgaben und Problemsituationen einzusetzen, nach neuem Wissen zu suchen und komplexe Aufgaben zu lösen innovativer Natur in der beruflichen Tätigkeit.

Auf die Lehre des Faches „Forensische Untersuchung“ entfallen laut Curriculum 90 Studienstunden, dies umfasst: Vorlesungen, Durchführung von Seminaren und Übungen sowie selbstständiges Arbeiten.

Die Kontrolle und Bewertung der Kenntnisse in der Disziplin erfolgt nach dem modularen Bewertungssystem. Um das Wissen zu testen, enthält der Plan

ein Steuermodul. Das Kontrollsystem sieht die Überprüfung des Wissens zu Fragen zu den untersuchten Themen und das Testen vor.

Beratungen zu Fragen, die sich während der Vorbereitung auf den Unterricht und der Durchführung von praktischen und pädagogischen und Forschungsaufgaben ergeben, werden von den Lehrenden des Fachbereichs durchgeführt.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Судова експертиза» укладена відповідно до освітньо-професійної програми «Право», розробленої на підставі стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право галузі знань 08 Право для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 20 липня 2022 року № 643.

Судова експертиза традиційно використовується в кримінальному судочинстві, впроваджується в інші галузі права – цивільний, господарський, адміністративний, арбітражний процеси, нотаріальну практику тощо, що дає можливість отримувати нові докази і підвищувати якість вирішення найрізноманітніших юридичних справ.

Методологічні основи судово-експертної діяльності є специфічними, що потребує спеціальної підготовки майбутніх фахівців-юристів.

Програма визначає нормативний зміст навчання, встановлює обсяг і рівень засвоєння знань за видами навчальних занять та самостійної роботи, враховує нові наукові розробки в галузі судової експертології та пов'язує їх із практичними рекомендаціями. Вона укладена на основі аналізу багаторічного досвіду функціонування інституту судових експертиз та викладання цієї дисципліни в ВНЗ України. У програмі також враховано сучасний стан та тенденції розвитку вузівської педагогіки, покликаної забезпечити підготовку висококваліфікованих, ерудованих фахівців, здатних протистояти злочинним проявам.

Згідно з навчальним планом на викладання дисципліни «Судова експертиза» відведено 90 академічних годин, до яких входить: читання лекцій, проведення семінарських та практичних занять, а також самостійна робота.

Контроль та оцінка знань по дисципліні здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Для перевірки знань планом передбачено один модуль-контроль. Система контролю передбачає перевірку знань за питаннями з вивчених тем, тестування.

Консультації з запитань, що виникають під час підготовки до занять та виконання практичних і навчально-дослідницьких завдань надаються викладачами кафедри.

Предметом вивчення курсу «Судова експертиза» є система наукових положень і розроблених на їх основі практичних рекомендацій щодо формування, розвитку і функціонування правових, методологічних і організаційних основ судово-експертної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки полягають у взаємозв'язку курсу «Судова експертиза» з такими навчальними дисциплінами, як кримінальний процес, цивільний процес, адміністративний процес, криміналістика, судова медицина та психіатрія, юридична психологія, кримінологія та іншими юридичними, технічними, природничими, економічними науками.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1 Метою вивчення курсу "Судова експертиза" є

- освітня (навчальна): цілісне засвоєння студентами процесуальних, організаційних, методичних, наукових і тактичних основ судово-експертної діяльності; підвищення професійного рівня фахівців;

- розвивальна: оволодіння досвідом України та інших держав щодо застосування знань у галузі судової експертології; здобуття практичних навичок підготовки матеріалів та призначення судових експертів; визначення експертних установ, у яких можуть проводитися конкретні види судових експертів; отримання навичок призначення, проведення та оцінки висновків окремих видів судових експертів; визначення можливостей, меж та напрямків використання висновків експертів у доказуванні;

- виховна: підвищення юридичної культури та ерудиції фахівців, формування відданості ідеям істини, добра, справедливості і законності, почуття відповідальності перед суспільством, державою і людиною.

1.2. Основним завданням курсу "Судова експертиза" є: поглиблення знань щодо традиційних криміналістичних видів судових експертів; ознайомлення студентів з новими нетрадиційними видами судових експертів, їх можливостями в дослідженні речових доказів і сучасною системою судових експертів в цілому; ознайомлення з комплексом процесуальних і організаційних питань, пов'язаних з призначенням судових експертів, вибором судово-експертної установи чи приватного експерта, а також організацією проведення судових експертів в державних експертних установах; отримання навичок організації і тактики призначення та використання у доказування висновків судових експертів у кримінальному, цивільному, адміністративному процесах тощо.

Програмні компетентності відповідно до освітньо-професійної програми: **загальні:**

- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 03)

- здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК 06)

- здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК 07)

- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів юридичної діяльності) (ЗК 08)

спеціальні (фахові, предметні):

- здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України (СК02)

- здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію (СК 06)

- здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні (СК 07)

- здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника (СК 12)

- здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості (СК 15).

Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми:

- проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження (PH 03)

- обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи (PH 06)

- дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання (PH 07)

- оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності (PH 08)

- використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції (PH 11)

- проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу (PH 12)

- аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права (PH 10)

- обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування (PH 14)

- мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування (PH 15)

- інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності (PH 17)

Навчальна дисципліна належить до **вибіркових навчальних дисциплін**.

Форма підсумкового контролю знань: **ПМК (залік)**.

Мова навчання: українська мова.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Концептуальні засади судової експертизи.

Тема 1. Історія становлення судової експертології

Перші прототипи судових експертиз. Історія становлення та розвитку судової експертизи. Еволюція розвитку наукових ідей від розробки теоретичних засад криміналістичної експертизи до створення самостійної галузі науки. Судова експертиза в Україні в часи середньовіччя до середини 19

століття. Розвиток судової експертології після судової реформи 1864 року. Науковці-фундатори криміналістичної експертизи.

Фундаментальні праці Ганса Гросса для розвитку криміналістики та судової експертизи. Регламентация участі експертів в Статуті Кримінального судочинства 1865 року. Положення про науково-дослідні інститути судової експертизи. Положення про кабінети науково-судової експертизи. Секції хімічних і фізико-хімічних досліджень, судово-медичних, макро- і мікроскопічних досліджень, ідентифікація особи (дактилоскопія, пороскопія, антропометрія і ін.). Загальне положення про науково-дослідні, конструкторські, проектно-конструкторські і технологічні організації. Статут Всесоюзного Науково-дослідного інституту судових експертиз.

Формування єдиної судової експертології на території України в ХХ столітті. Створення та функціонування мережі експертно-криміналістичних установ в Україні, їх підрозділів в органах державної влади та правоохоронних органах. Теорія судової експертології як модель практичної пізнавальної діяльності. Місце судової експертології в системі юридичних наук.

Тема 2. Теоретичні основи судової експертизи.

Поняття криміналістичної експертизи. Предмет і об'єкти (властивості та ознаки) криміналістичної експертизи. Правові та теоретичні основи судових експертиз. Принципи судово-експертної діяльності. Класифікація судових експертиз. Зв'язок криміналістичної експертизи з іншими видами судових експертиз. Відмінності криміналістичної експертизи від інших судових експертиз. Види судових експертиз. Державні судово-експертні установи України. Координаційна рада з проблем судової експертизи .

Тема 3. Методологічне забезпечення судової експертології

Поняття та класифікація методів, що використовуються при провадженні експертиз. Особливості застосування цих методів при проведенні криміналістичних експертних досліджень. Методика експертного дослідження як система методів, прийомів і технічних засобів, оптимальний порядок їх використання для вивчення об'єктів під час провадження експертиз. Роль та особливості методики проведення судових експертиз , що підлягають атестації та державній реєстрації в порядку, що визначеному Кабінетом Міністрів України

Модуль 2 Судово-експертна діяльність

Тема 4. Поняття експерта в судовій експертології.

Порядок зайняття посади експерта. Присвоєння та позбавлення кваліфікації судового експерта і кваліфікаційних класів. Порядок отримання дозвільних документів на право зайняття експертною діяльністю. Роль експертно-кваліфікаційної комісії в отриманні кваліфікації експерта. Державний

Реєстр атестованих судових експертів. Залучення до проведення судових експертиз експертів, які не є працівниками експертних установ. Права та обов'язки експерта: поняття, загальні положення. Відповідальність судового експерта.

Тема 5. Експерт у кримінальному провадженні

Спеціальні знання як засіб розкриття, розслідування кримінальних правопорушень і запобігання їм. Значення експертизи у кримінальному процесі. Судові експерти. Права та обов'язки судових експертів в кримінальному провадженні. Вимоги до особи, що може бути судовим експертом в кримінальному провадженні. Особливості проведення експертиз в державних спеціалізованих експертних установах.

Тема 6. Експерт у цивільному судочинстві

Особи, які можуть залучатися як експерти в цивільному судочинстві. Загальні особливості залучення експерта в цивільному судочинстві: правові підстави, порядок, наслідки. Роль і місце експерта в цивільному провадженні. Оцінка висновку експерта в цивільному провадженні. Застосування спеціальних знань при розв'язанні цивільних, господарських, адміністративних спорів.

Модуль 3. Процесуальні , організаційні та тактичні засади залучення експерта при підготовці та проведенні експертизи

Тема 7. Організаційно-правове забезпечення судово-експертної діяльності в Україні.

Постанова (ухвала) про призначення криміналістичної експертизи. Підготовка об'єктів для експертного дослідження. Підбір зразків для порівняльного дослідження. Визначення експертних завдань. Формулювання питань експертиз. Особливості оформлення матеріалів при призначенні додаткової, повторної, комплексної та комісійної експертиз.

Визначення експертної установи. Функції керівника експертної установи при надходженні матеріалів на первісну, повторну, додаткову, комплексну, комісійну експертизи. Компетенція експерта-криміналіста, коло завдань, що вирішуються.

Тема 8. Експертні технології.

Можливості застосування експертних технологій в кримінальному процесуальному законодавстві. Судово-медичне освідування як нова процесуальна форма. Особливості отримання окремих результатів на підставі відібраних зразків чи аналізів. Позаекспертні експрес-дослідження.

Використання пересувних криміналістичних лабораторій та процесуальне оформлення їх використання. Метод отримання спектральної інформації. Методи мікрокристалоскопії, кольорових краплинних реакцій, дослідження в інфрачервоних променях. Телевізійна мікроскопія та відеотехніка : особливості їх використання. Групи поза експертних досліджень та процесуальне використання їх результатів. Особливості експертних досліджень в кримінальних правопорушеннях, пов'язаних з кіберзлочинністю.

Тема 9. Експертні завдання та експертні дослідження: поняття, види, стадії.

Характерні відмінності попередніх досліджень, не процесуальних досліджень та оперативного аналізу (попереднє вивчення слідів) під час розслідування та розкриття кримінальних правопорушень. Спеціальні експертні дослідження. Особливості проведення поза експертних досліджень. Висновок спеціаліста.

Модуль 4. Порядок призначення та проведення судових експертиз

Тема 10. Особливості призначення та проведення окремих видів судових експертиз.

Призначення експертизи. Комплексна експертиза. Комісійна експертиза. Доручення для проведення експертного дослідження. Трасологічна експертиза: об'єкти, особливості методики. Діагностична та ідентифікаційна експертиза вогнепальної зброї. Ідентифікаційне дослідження вогнепальної зброї і слідів її застосування: можливості та особливості методики. Техніко-криміналістичне дослідження документів. Об'єкти криміналістичного дослідження документів. Методи техніко-криміналістичного дослідження документів. Можливості ДНК-експертиз.

Тема 11. Висновок експерта та його оцінка

Висновок експерта як джерело доказів. Висновок експерта-криміналіста: сутність, структура, зміст. Форми і види висновків експерта (висновок про тотожність або про групову належність об'єкта; категоричний, імовірний, однозначний, альтернативний, умовний, безумовний висновок). Процедура складання експертного висновку як результату експертного провадження. Оцінка висновку експерта-криміналіста суб'єктами доказування та її наслідки. . Поняття та сутність допиту експерта. Виклик експерта для допиту. Питання, що розв'язуються під час допиту експерта. Права експерта під час допиту. Тактика допиту експерта. Місце і час допиту. Показання експерта як доказ за кримінальною справою.

Тема 12. Нові напрями та проблеми судово-експертних досліджень

Новітні технології в експертній діяльності. Впровадження передового досвіду в судовій експертології. Апробація досягнень науки і техніки в діяльності судових експертів. Підвищення кваліфікації експертів (спеціалістів).. Міжнародна співпраця у галузі судової експертизи. Особливості призначення та проведення експертиз згідно міжнародно-правових угод. Взаємодія Офісу Генерального прокурора з експертними установами світу. Практика призначення та проведення судових експертиз в країнах ЄС та США.

Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради.– 1996.– №30.– Ст. 141 (зі змінами та доповненнями станом на 12.04.2012 р.).
2. Кримінальний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради.– 2012.– №4651-VI.
3. Закон України «Про судову експертизу» // Відомості Верховної Ради.– 1994.– №28.– Ст. 232 (зі змінами та доповненнями станом на 19.11.2012 р.).
4. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» // Відомості Верховної Ради.– 2012.– №5076-VI.
5. Про судову експертизу в кримінальних і цивільних справах // Постанова Пленуму Верховного Суду України №8 від 30.05.1997 року.
6. Про затвердження Інструкції про порядок і розміри компенсації (відшкодування) витрат та виплати винагороди особам, що викликаються до органів досудового розслідування, прокуратури, суду або до органів, у провадженні яких перебувають справи про адміністративні правопорушення, та виплати державним спеціалізованим установам судової експертизи за виконання їх працівниками функцій експертів і спеціалістів // Постанова Кабінету Міністрів України №710 від 1.07.1997 року; зміни Постанова Кабінету Міністрів України від 19.09.2012 р. №868.
7. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень // Наказ Міністерства юстиції України №53/5 від 8.10.1998 року; зміни накази Міністерства юстиції України від 30.12.2004 р. №144/5; від 10.10.2005 р. №59/5; від 29.12.2006 р. №26/5; від 15.07.2008 р. №1198/5; від 01.06.2009 р. №965/5.
8. Про затвердження Інструкції про особливості здійснення судово-експертної діяльності атестованими судовими експертами, що не працюють у державних спеціалізованих експертних установах // Наказ Міністерства юстиції України №3505/5 від 12.12.2011 року.
9. Про затвердження Інструкції з організації функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС України // Наказ МВС України №390 від 10.09.2009 року.
10. Інструкція про проведення судово-медичної експертизи // Наказ Міністерства охорони здоров'я України №6 від 17.01.1995 року.

11. Порядок проведення судово-психіатричної експертизи // Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 8.10.2001 року №397.

12. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України: Наказ МВС України від 6 липня 2017 року №570.

13. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: Наказ МВС України від 7 липня 2017 року №575.

14. Про організацію діяльності органів прокуратури з питань ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, статистики та її аналізу: Наказ ГПУ від 16 жовтня 2015 року №275.

15. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події, затвердженої наказом МВС від 03 листопада 2015 року №1339.

16. Порядок взаємодії між органами внутрішніх справ, закладами охорони здоров'я та прокуратури України при встановленні факту смерті людини: Наказ МВС, ГПУ, МОЗ України від 28 листопада 2012 року №1095/955/119.

17. Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2012 року №1104.

Базова

1. Теорія доказів: підручник / К. В. Антонов, О. В. Сачко, В. М. Тертишник, В. Г. Уваров / За заг. ред. Д.ю.н, професора В. М. Тертишника. Київ: Алерта, 2015. 294

2. Авдєєва Г. К. Судова експертиза контрафактної аудіовізуальної продукції: Монографія / За редакцією професора Шепітька В.Ю. – Х.: Право, 2006 р. – 346 с.

3. Кримінальний процес: підручник / Ю. М. Грошевий, В. Я. Тацій, А. Р. Туманянц та ін.; За ред. В. Я. Тація, Ю. М. Грошевого, О. В. Капліної, О. Г. Шило. Х.: Право, 2013. 824 с.

4. Актуальні питання кримінального процесу України / [Є. М. Блажівський, І. М. Козьяков, О. М. Толочко, С. С. Мірошніченко, Г. В. Власова та ін.]; за заг. ред. Є. М. Блажівського, К., 2013. 304 с

5. Бахін В.П. Криміналістика: Курс лекцій (ч.1) / В.П. Бахін, І.В. Гора, П.В. Цимбал. – Ірпінь: ДПС України, 2002. – 356 с.

6. Тертишник В. М. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України. Вид. 15-те, доповн. і перероб. К.: Правова Єдність, 2018. 854 с.

7. Гончаренко В. Г. Судово-психологічна експертиза у кримінальному

провадженні: науково-практичний посібник. К.: Прецедент, 2013. – 43 с.

8. Докази та доказування у кримінальному провадженні: навчальний посібник / Р.І. Благута, Ю.В. Гуцуляк, О.М. Дуфенюк та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 257 с.;

9. Клименко Н. І. Судова експертологія : курс лекцій : навч. посіб. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. К.: Ін Юре, 2007. 528с.

10. Криміналістика: підручник / В. В. Пясковський, Ю. М. Чорноус, А. В. Іщенко та ін. Київ : Центр учб. літ., 2015. 544 с.

11. Ченцов В. В., Тertiшник В. М. Реабілітація жертв незаконних кримінальних переслідувань, політичних репресій та зловживань владою: підручник для слухачів магістратури юридичних вузів. Київ: Правова єдність, 2016. 324 с.

12. Судова експертологія: курс лекцій для підготовки здобувачів освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 081 «Право» та 292 "Правоохоронна діяльність"/ Тertiшник В. М., Варава В. В., Сачко О. В. / За заг. ред. д.ю.н, професора В. М. Тertiшника. Дніпро:Ліра, 2021, 208с.

13. Експертизи в судовій практиці: Навчальний посіб. За заг. ред. В. Г. Гончаренко, І. В. Гори. К.: Юрінком Інтер, 2015. 504 с

14. Макаренко Е. І., Негодченко О. В., Тertiшник В. М. Експертизи на досудовому слідстві: навчальний посібник. Дніпропетровськ, 2001. 204 с.

15. Судова експертиза в кримінальному процесі: навч.-практ. посіб. / О. О. Садченко, Н. Д. Кулінич, С. М. Соловей, О. В. Шевченко / ННІ підготовки фахівців для експертних підрозділів; Національна академія внутрішніх справ. Київ, 2013. 256 с.

16. Шехавцов Р. М., Банчук О. А. Спеціальне досудове розслідування. Настільна книга детектива, прокурора, судді: коментар антикорупційного законодавства. /За ред. М. І. Хавронюка. К.: ВД «Дакор», 2016. 496 с.

Допоміжна

1. Nowicki M. A. Europejski Trybuna Praw Czloweka. Orzecznictwo. 1998. (Czesc 1) / M. A. Nowicki Warczawa, 1998

2. Tertysznyk V. Prawda po za wszelka watpliwosc - doktrynalne problemy prava dowodowego. KELM. Wydawca. 2017. №1 (17). S. 267-277.

3. Vladimir M. Tertyshnyk, Olga L. Sokolenko, Alexander V. Sachko State-of-the-art of express analytical methods of research of material object criminal process. (Сучасний стан експрес-аналітичних методів дослідження матеріальних об'єктів у кримінальному процесі). Journal of Chemistry and Technologies. Vol 27, No 1 (2019). С. 65-70. DOI: <https://doi.org/10.15421/081907> URL: <http://chemistry.dnu.dp.ua/article/view/081907>

4. Акуленко В. І. Міжнародне право охорони культурних цінностей та його імплементація у внутрішньому праві України: Монографія. Київ: ТОВ «ВО «Юстініан», 2013. 616 с.

5. Багрій М. В., Луцик В. В. Процесуальні аспекти негласного отримання інформації: вітчизняний та зарубіжний досвід: монографія. Харків : Право, 2017. 376 с.
6. Біленчук П. Д., Мотлях О. І., Рибальченко О. М., Усіков І. П. Аудіовізуальна психофізіологічна діагностика людини: історія, теорія, практика:[монографія] /за ред. П. Д. Біленчука. К.: Атіка, 2013.
7. Використання в кримінальному процесі матеріалів оперативно-розшукової діяльності та гарантії захисту прав і свобод людини: Монографія / К. В. Антонов, В. М. Тертишник, О. В. Негодченко, І. П. Козаченко. Дніпропетровськ, 2004. 184 с
8. Гамов Д. Ю. Встановлення належності об'єкта до вогнепальної зброї та його придатності до стрільби (проведення пострілів): Судово-балістична методика / Д. Ю. Гамов / ДНДЕКЦ МВС України; ДЗП Мініюсту. – К., 2005. – 18 с.
9. Гмирко В. П. Доказування у кримінальному процесі: діяльнісна парадигма. Теоретичний аналіз. Проблематизація. СМД-репрезентація: [монографія]. Дніпропетровськ: Академія митної служби України, 2010. 314 с.
10. Іщенко А. В. Методологічні проблеми криміналістичних наукових досліджень: монографія / А. В. Іщенко ; за ред. І. П. Красюка. К.: Національна академія внутрішніх справ України, 2003. 359 с.
11. Ковальчук С. О. Вчення про речові докази у кримінальному процесі: теоретико-правові та практичні основи: монографія. Івано-Франківськ: Супрун В.П., 2017. 618 с.
12. Експертизи в судовій практиці / За заг. ред. В.Г. Гончаренка.– К.: Юрінком Інтер, 2005. – 386 с.
13. Комплексний підхід до захисту суспільства від незаконного наркообігу: монографія / Т. В. Корнякова, О. Л. Соколенко, В. С. Гошовський, О. В. Сачко та ін. ; За заг. ред. д. ю. н. Т. В. Корнякової. Дніпро: ЛІРА, 2019. 539 с
14. Коропецька С. О., Юрчишин В. М., Савченко В. А. Відібрання зразків біологічного походження під час досудового розслідування: Монографія. Чернівці: Технодрук, 2019. 184 с.
15. Костін М. І. Контрабанда. Доказування обставин вчинення злочину на досудовому слідстві : монографія. К. : «ДІЯ», 2003. 185 с.
16. Кириченко І.А. Судова експертиза об'єктів права інтелектуальної власності. Навчальний посібник / І.А. Кириченко. – К.: Ін-т. інтел. власн. і права, 2005. – 160 с.
17. Клименко Н.І. Судова експертиза: Курс лекцій: Навчальний посіб. для студ. / Н.І. Клименко. – К.: Видавничий Дім "Ін Юре", 2007. – 528 с.
18. Котюк І. І. Теорія судового пізнання: Монографія . К., 2006. 435 с.
19. Лисенко В. В. Криміналістичне забезпечення діяльності податкової міліції: (Теорія та практика): Монографія. К.: Логос, 2004. 324 с
20. Лук'янчиков Є. Д. Методологічні засади інформаційного забезпечення розслідування злочинів: монографія. К.: Нац. акад. внутр. справ України, 2005. 360

21. Методологія в праві: монографія / І. Безклубий, І. Гриценко, М. Козюбра та ін.; за заг. ред. І. Безклубого. К.: Грамота, 2017 - 658 с
22. Кузьмічов В.С. Криміналістика: Навч. посібник / В.С. Кузьмічов, Г.І. Прокопенко. За заг. ред. В.Г. Гончаренка та Є.М. Моїсеєва. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 368 с.
23. Мотлях О. І. Поліграф: наукова природа походження, нормативно-правове регулювання та межі застосування. К.: «Освіта України», 2012. 394 с
24. Митрофанов І. І. Кримінально-правове забезпечення охорони довкілля: Монографія. Кременчук: Видавець «ПП Щербатих О.В.», 2010. 272 с
25. Науменко С. М. Адміністративно-правові засади взаємодії експертних установ з правоохоронними органами: дисертація ... канд. юрид. наук, спец.: 12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право; Ун-т сучасних знань, СумДУ; наук. кер. В.В. Пахомов. Суми, 2019. 203 с
26. Правова доктрина України: у 5 т. Т.2: Публічно правова доктрина України / Ю. П. Битяк, Ю. Г. Барабаш, М. П. Кучерявенко та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка. Х.: Право, 2013. 864 с.
27. Пиріг І. В. Теоретико-прикладні проблеми експертного забезпечення досудового розслідування: монографія. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2015. 432 с
28. Моїсеєв О.М. експертні технології: теорія формування і практика застосування. Монографія / О.М. Моїсеєв. – Харків: «Апостіль», 2011. – 424 с.
29. Настільна книга слідчого: Наук. – практ. видання для слідчих і дізнавачів / Панов М.І., Шепітько В.Ю., Коновалова В.О. та ін. – К.: Видавничий дім „Ін Юре”, 2003. – 542 с.
30. Столітній А. В. Електронне кримінальне провадження: передумови виникнення, сучасний стан та перспективи розвитку: монографія. Київ : АртЕк, 2016. 723 с.
31. Романюк Б. В. Сучасні теоретичні та правові проблеми використання спеціальних знань у досудовому слідстві: Монографія. Київ: НАВСУ, 2002. 196 с.
32. Сачко О. В. Проблеми реалізації верховенства права при застосуванні особливих форм та режимів кримінального провадження. Монографія / За заг. ред. доктора юридичних наук, професора Академіка Академії політичних наук України В. М. Тертишника. Дніпропетровськ: Дніпровський національний університет ім. Олесья Гончара; Ліра ЛТД, 2018. 404 с.
33. Салтевський М.В. Криміналістика (у сучасному викладі): Підручник / М.В. Салтевський. – К.: Кондор, 2005. – 389 с.
34. Сегай М.Я. Судова експертиза – наука про судово-експертну діяльність / М.Я. Сегай // Вісник АПр.Н України. – №2 (33)- №3(34). – 2003. – С. 740-762.
35. Тагієв С. Р. Негласні слідчі (розшукові) дії у кримінальному судочинстві України: монографія. Київ: ВД «Дакор», 2015. 440
36. Терещенко Ю. В. Процесуальні дії як способи формування доказів у досудовому провадженні: монографія. Львів: Галицько-Волинська Спілка, 2012. 166 с

37. Триньова Я. О. Біоетика кримінально-правового забезпечення протидії злочинності. Монографія. Харків: Право. 2019. 536 с.
38. Уваров В. Г. Застосування практики Європейського Суду з прав людини та норм міжнародно-правових актів в удосконаленні кримінального судочинства України: монографія; за заг. ред. доктора юрид. наук В. М. Тертишника. Дніпропетровськ. 2012. 268 с.
39. Чаплинський К. О. Тактика проведення окремих слідчих дій: монографія. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2006. 308 с.
40. Черноус Ю. М. Теорія і практика криміналістичного забезпечення досудового слідства у справах про злочини міжнародного характеру: монографія. К.: Скіф, 2012. 448 с
41. Шумило М. Є., Тугарова О. К. Непрямі докази в кримінальному процесі: Монографія. Х.: СПДФО Боровін О.В., 2012. 206 с
42. Юрчишин В. М. Місце і роль прокурора у досудовому розслідуванні та їх відображення в теорії, законодавстві і практиці: монографія. Чернівці: «Родовід», 2013. 307 с
43. Цибульов П.М. Основи інтелектуальної власності / Навч. посібник / П.М. Цибульов. – К.: "Інст. інтел. власн. і права", 2005. – 108 с.
44. Судова експертиза : зб. нормат.-прав. актів : станом на 01.10.2015 / Всеукр. громад. орг. "Незалежна н.-д. експертна спілка" (ВГО ННДЕС). — Київ : Сова, 2015. — 337 с.
45. Авдеева Г. К. Процесуальні проблеми призначення експертиз з дослідження контрафактної аудіо- та відеопродукції / Г.К. Авдеева // Право і безпека. – 2005. – Т. 4. – №4. – С. 33-37.
46. Ігнат'єв І.В. Ототожнення вогнепальної зброї за слідами на кулях та гільзах з використанням АБІС «ТАИС» : методичний посібник / І.В. Ігнат'єв, Т.Г. Чашницька. – К. : ДНДЕКЦ МВС України, 2011. – 99 с.
47. Коваленко В.В. Проблеми класифікації судових експертиз / В.В. Коваленко // Вісник ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка «Інформаційне забезпечення розкриття та розслідування злочинів» – Спеціальний випуск, №5, 2008. – У 3-х частинах. – Ч. 1. – С. 32-39.
48. Коваленко В.В. Поняття та ознаки комплексної судової експертизи / В.В. Коваленко. Криміналістика ХХІ століття : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 25-26 лис-топ. 2010 р. – Х. : Право, 2010. – С. 653-656.
49. Коваленко В.В. Особливості перевірки та оцінки висновку експерта / В.В. Коваленко // Актуальні проблеми кримінального процесу, криміналістики, судової експертизи та оперативно-розшукової діяльності // Матеріали ІІІ міжнар. наук.-практ. конф. (28.10.2011 р.). – Одеса: «Фенікс», 2011. – С. 185-187.
50. Моїсеєв О.М. Експертна технологія та предмет, об'єкт, задачі судової експертизи / О.М. Моїсеєв // Право і безпека : Науковий журнал. – Харків : ХНУВС МВС України, 2005. – №2. – С. 26-28.
51. Біленчук П.Д., Курко М.Н., Стахівський С.М. Судові експертизи: Довідник. К.: Влад и Влада, 1997. 48 с.

52. Зразки процесуальних документів (досудове розслідування): наук.-прак. посіб. , О. І. Перепелиця, С. Є. Кучерина, В. В. Федосєєв та ін. Х : Право, 2015. 632 с.
53. Іванов Є. А. Радіоекологічні дослідження: навч. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. 149 с.
54. Індутний, В. В. Оцінка культурних цінностей. Е.В. Чернявська, С.М. Шкляр [та ін.]. 2-е вид. К.: АЯКС ПРІНТ, 2006. 608 с.
55. Історія митної діяльності: Україна в міжнародних митно-торговельних мережах: навч. посіб. / К. М. Колесников (кер. авт. кол.), Л. І. Адашис, Д. В. Архірейський, О. О. Дячок, Д. О. Бочаров, О. В. Морозов, В. В. Ченцов, С. В. Шуляк ; за ред. Л. В. Деркача, В. В. Ченцова. – 2-ге вид., зі змін. і доп. – Дніпро : УМСФ, 2019. 282 с
56. Іщенко А. В., Карпов Н. С., Кондратьєв Я. Ю. Наукове забезпечення протидії злочинності: посібник. К. : Національна академія внутрішніх справ України, 2002. – – 224 с.
57. Кофанова О. С. Використання спеціальних знань при розслідуванні злочинних посягань на культурні цінності: Метод. реком. К., 2006.
58. Кримінальний процесуальний кодекс України: структурно-логічні схеми і таблиці, типові бланки та зразки процесуальних документів: науково-практичний 142 посібник / Р. Г. Андреев, Є. М. Блажівський, М. І. Гошовський та ін. К.: Алерта, 2012. 736 с.
59. Науково-практичний коментар Кримінально-процесуального кодексу України. Зразки процесуальних документів у кримінальному провадженні / За заг. ред. Чернея В. В. та Чернявського С. С. К. : «Центр учбової літератури», 2017. 976 с.
60. Негодченко О. В. Макаренко Є. І. Тertiшник В. М. Огляд місця події: навчальний посібник. Дніпропетровськ Юридична академія МВС, 2001. 156 с
61. Огляд рішень Європейського суду з прав людини. Рішення за період з 03.02.2020 по 07.02.2020/ Відпов. за вип.: О. Ю. Тарасенко, Д. П. Мордас, Р. Ш. Бабанли. Київ, 2020. Вип. 5. 24 с.
62. Савонюк Р. Ю. Доказування в досудовому слідстві: Навчальний посібник. Сімферополь: Вид-во ДОЛЯ, 2003. 184 с.
63. Спіріна І. Д. Судово-психіатрична експертиза: Навчальний посібник. Дніпропетровськ, 1999.
64. Судова медицина. Підручник для студентів мед. вузів / В. В. Білкун, Л.Л. Голубович, П. Л. Голубович та ін. К.: Юрінком Інтер, 1999. 480 с.
65. Судово-медична експертиза живих осіб та трупів у кримінальних справах. Навчально-практичний посібник / [Войченко В. В., Мішалов М. Д., Пантелєєв К. М., Шиян А. Г.]. Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2008. 296 с.
66. Сумець О. М. Голодний В. Ф. Основи експертизи дорожньо-транспортних пригод: автотехнічна експертиза. Навч. посіб. Київ: Хай-Тек Прес, 2008. 160 с.
67. Теорія судових доказів (у таблицях та схемах): навчальний посібник / П. В. Цимбал, В. В. Топчій, О. В. Сіренко, О. А. Калганова. Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. 82 с.

68. Теорія судових доказів в питаннях та відповідях : навч. посіб. / [Л. Д. Удалова, Д. П. Письменний, Ю. І. Азаров та ін.]. Київ, 2015. 104 с.
69. Шепітько В. Ю. Ідентифікація людини за ознаками зовнішності: наук.-практ. посіб. / В. Ю. Шепітько, І. В. Борисенко, С. О. Когут, О. М. Могильніков. Харків, 2003. 112 с.
70. Шеремет А. П. Криміналістика: Навчальний посібник. Чернівці: ТОВ (Видавництво «Наші Книги»), 2008. – 440 с.
71. Варава В. В., Карнаухов О. В. Криміналістичне забезпечення розслідування кримінальних правопорушень. Митна справа № 1(85), 2013, частина 2, книга 1, С. 110 -115
72. Грошевий Ю. М. Поняття і класифікація засобів доказування в кримінальному процесі. Вісник Академії правових наук України. Харків: Право, 1997. №3 (10). С. 69-76.
73. Гурак Р. Інтеграція у судовій експертизі. Право України. 2003. №11. С.56 – 59.
74. Давимука І. Допустимість доказів у кримінальному процесі. Право України. 2002. №12. С. 125-129
75. Закалюк А. П. Про запровадження в Україні кримінологічної експертизи. Право України. 1999. № 7. С. 100-104
76. Івасишин Т. М. Інструментальні й фізико-хімічні методи у проведенні судових експертиз вибухових речовин і продуктів пострілу. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2019. № 3. С. 119-121.
77. Колонюк В., Форіс Ю. Роль судової експертизи в процесі доказування при розслідуванні тероризму. Протидія терористичній діяльності: міжнародний досвід і його актуальність для України. Київ, 2016. С. 171–172
78. Корнієнко М. В., Тертишник В. М. Доктринальні проблеми інституту негласних слідчих (розшукових) дій. Міжнародний науковий журнал «Верховенство права». 2017. №1. С. 95-101.
79. Костін М. Щодо реалізації принципу з'ясування істини у кримінальному судочинстві. Право України. 2004. №7. С. 48-50
80. Косюта М. Генетична експертиза та проблеми її проведення в Україні. Вісник прокуратури. 2001. №4 (10). С. 94-97.
81. Малахова О. В. Проблемні питання залучення експерта стороною захисту. Право і громадянське суспільство URL: <http://lcslaw.knu.ua/index.php/item/187-problemni-rytannya%20zaluchennyaksperta-storonoyu-zakhystu-malakhova-o-v>
82. Мироненко Т. Є. Проблеми оцінки експертного висновку прокурором. Право і суспільство. 2019. №2. С. 148–152
83. Перепічка О. І. Оцінка висновку експерта: інформаційно-змістовий аспект. Європейські перспективи. 2013. № 8. С. 70–75.
84. Пиріг І. В. Судова експертологія: проблеми формування предмета та системи науки. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: Збірник наукових праць. 2013. № 2 (66). С. 485-493.
85. Сегай М. Судова експертологія – наука про судово-експертну діяльність. Вісник Академії правових наук. 2003. №2-3. С. 740 -762

86. Сідельніков А. В. Використання спеціальних знань адвокатом-захисником в умовах змагальності сторін. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Вип. 31. Серія: Юриспруденція. Одеса, 2018. С. 141-145.

87. Тертишник В. М. Істина «поза розумним сумнівом»: проблеми та колізії доказового права. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2017. №2. Т. 1 С. 116-120. URL: http://apnl.dnu.in.ua/2_1_2017/29.pdf.

88. Тіщенко В. В. Теоретичні та практичні проблеми забезпечення ефективності досудового провадження / В. В. Тіщенко, Ю. П. Аленін, О. П. Ващук, А. В. Мурзановська, А. В. Торбас, Ю. М. Немно, А. О. Панасюк, М. В. Шкрибайло, О. А. Земляна. Наукові праці НУ ОЮА. 2014. Т. XVII. С. 106-157.

89. Топчій В. В., Татаров О. Ю. Проблеми слідчої діяльності та шляхи їх вирішення. Проблеми законодавства та правоохоронної діяльності. 2010. № 2. С. 307–309

90. Чернявський С. С. Використання поліграфічних технологій під час досудового розслідування: проблеми та шляхи їх вирішення. Актуальні проблеми досудового розслідування: зб. тез доповідей IV Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 1 лип. 2015 р.). К.: Нац. акад. внутр. справ, 2015. С. 19-20.